

Transformimi i infrastrukturës
shëndetësore

2021-2025

Transformimi i infrastrukturës shëndetësore

2021 - 2025

A. Analiza e Programeve deri në 2025

B. Kuadri rregullator i Programeve

C. Vlerësimi i alokimeve buxhetore dhe Kostove Direkte dhe Indirekte

D. Vlerësimi i ndikimit afatgjatë në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë sektoriale

E. Vlerësimi i përgjegjshmërisë dhe kontratës me votuesit, shpërndarja efektit në rajonet e vendit dhe popullsi

Vlerësimi i përmbushjes së programeve

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efienca e menaxhimit të kostove:

1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:

1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të përcaktuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

FISKALISTI

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

ALTAX - POLIFAKT

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

ALTAX

Communicate through social media addresses

ALTAX

Watch our informative and educational videos

ALTAX.AL

Read and download unique analyses and studies

POLIFAKT.AL

Look at how many political promises have been kept.

App Store
Google Play

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Transformimi i infrastrukturës shëndetësore lokale dhe rajonale

- **Vendosja në Punë e 10 Qendrave Model të Mjekësisë Familjare**

Synimi: Krijimi i një rrjeti model për mjekësinë familjare që ofron shërbime gjithëpërfshirëse dhe të integruara për qytetarët.

Qëllimi: Forcimi i kujdesit parësor si një shtyllë e rëndësishme për uljen e presionit mbi spitalet dhe përmirësimin e shëndetit të popullatës.

Pritshmëri:

- **Rritja e aksesit:** Sigurimi që çdo qytetar të ketë një qendër mjekësore të pajisur mirë pranë vendbanimit.
- **Efikasiteti i shërbimit:** Shërbime më të shpejta dhe më efektive për diagnozë, trajtim dhe këshillim.

- **Transformimi i 4 Spitaleve Rajonale në Qendra Reference Diagnostikuese**

Synimi: Modernizimi i spitaleve rajonale për t'i kthyer ato në pika reference për diagnostikim dhe trajtim të specializuar.

Qëllimi: Reduktimi i varësisë nga spitalet qendrore dhe garantimi i shërbimeve cilësore në rajone.

Pritshmëri:

- **Përmirësimi i cilësisë së kujdesit shëndetësor:** Investime në teknologji mjekësore moderne dhe staf të specializuar.
- **Ulja e kostove për pacientët:** Reduktimi i nevojës për udhëtime drejt qendrave të mëdha për diagnoza të avancuara.
- **Rritja e kënaqësisë së qytetarëve:** Ofrimi i kujdesit mjekësor të standardizuar dhe gjithëpërfshirës në të gjithë vendin.

Vendosja në punë e 10 qendrave model të mjekësisë familjare;

4 spitale rajonale të transformuar në qendra reference diagnostikuese.

A. Analiza e Programeve deri në 2025

Për të analizuar ecurinë e programit të shëndetësisë në Shqipëri 2021 deri 2025, duke ju referuar dy programeve më lart, pasi shqyrtuam projektet në kontekstin politik, ekonomik dhe social, duke identifikuar sfidat dhe mundësitë që mund të shfaqen gjatë implementimit të tyre rezulton situata më poshtë.

1. Vendosja në punë e 10 qendrave model të mjekësisë familjare

Në Kontekstin Politik

Përpjekjet për përmirësimin e sistemit shëndetësor janë pjesë e angazhimeve të shumta që lidhen me përmirësimin e kushteve të jetesës dhe ofrimin e shërbimeve të barabarta për të gjithë qytetarët. Ky program është një hap i rëndësishëm në realizimin e qëllimeve të politikave sociale të qeverisë.

Bashkëpunimi politik mund të jetë një faktor kyç në suksesin e këtij programi, pasi implementimi i tij kërkon miratimin dhe mbështetje nga shumë nivele të qeverisjes lokale dhe qendrore. Po ashtu, përpjekjet për përmirësimin e sistemit shëndetësor mund të përballen me sfida politike, sidomos nëse ka ndryshime të mundshme të qeverisë.

Në Kontekstin Ekonomik

Investimi në infrastrukturë dhe mundësia për të siguruar financimin për këto 10 qendra mund të përbëjë një sfidë ekonomike, veçanërisht nëse shpenzimet për ndërtimin dhe mbajtjen e këtyre qendrave tejkalojnë burimet financiare të shtetit.

Kostoja e trajtimit të shëndetit mendor, shërbimeve për fëmijët dhe kujdesin paliativ mund të kërkojë financim shtesë dhe mund të ndikojë në prioritetet buxhetore të qeverisë. Megjithatë, përmirësimi i shërbimeve mund të sjellë përfitime afatgjata për sistemin shëndetësor dhe ekonominë, duke ulur ngarkesën e spitaleve dhe shërbimeve emergjente.

Në Kontekstin Social

Kjo iniciativë mund të përmirësojë aksesin në shërbime shëndetësore për popullatën, duke i ofruar atyre mundësi të drejtpërdrejta dhe të përballueshme për trajtimin e shëndetit mendor dhe kujdesin paliativ.

Përfshirja e fëmijëve dhe të rinjve është një element i rëndësishëm, pasi kjo do të kontribuojë në zhvillimin e një brez më të shëndetshëm dhe më të informuar për rëndësinë e kujdesit shëndetësor.

Një sfidë mund të jetë arritja e **ndryshimit të mentalitetit dhe edukimit të qytetarëve** për të shfrytëzuar këto shërbime dhe për të ndihmuar në depolitizimin e shërbimeve shëndetësore.

2. Katër spitale rajonale të transformuar në qendra reference diagnostikuese

Në Kontekstin Politik

Deklarimi i angazhimeve për transformim spitalor mund të shërbejë si një faktor për forcimin e besimit të publikut në qeverinë dhe mund të ndikojë në forcimin e stabilitetit politik të qeverisë. Megjithatë, çdo pengesë në realizimin e projekteve mund të shkaktojë kritika dhe humbje besimi nga qytetarët dhe opozita.

Politika shëndetësore rajonale është gjithashtu e rëndësishme, sepse kjo nismë mund të kërkojë një koordinim të ngushtë midis autoriteteve lokale dhe atyre qendrore për të siguruar një implementim të suksesshëm.

Në Kontekstin Ekonomik

Investimi në teknologji dhe infrastrukturë do të kërkojë një angazhim të madh financiar, duke përfshirë rinovimin e spitaleve dhe blerjen e pajisjeve moderne. Ky është një proces që mund të shpërblehet në afat të gjatë, duke përmirësuar cilësinë e shërbimeve dhe ulur ngarkesën e spitaleve kryesore.

Kostoja afatshkurtër për këtë transformim mund të jetë e lartë, por investimet do të jenë një katalizator për zhvillimin ekonomik të rajoneve të caktuara, duke krijuar mundësi të reja për punësim dhe rritjen e aktivitetit ekonomik.

Në Kontekstin Social

Përmirësimi i shërbimeve diagnostikuese dhe trajtuese në rajone do të kontribuojë në ndihmën për qytetarët që janë larg nga qendrat shëndetësore më të mëdha. Ky do të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë në cilësinë e jetës dhe do të ulë ngarkesën në spitale më të ngarkuara.

Akresi i barabartë në shërbimet shëndetësore për të gjithë qytetarët, pavarësisht nga vendndodhja e tyre, do të ndihmojë në zvogëlimin e pabarazisë shëndetësore dhe do të mbështesë qytetarët që nuk mund të udhëtojnë për shërbime më të specializuara.

3. Sfidat dhe Mundësitë

Sfidat

Financimi dhe Burimet. Ashtu siç u përmend më lart, financimi për projektet e shëndetësisë mund të jetë një sfidë e madhe, veçanërisht nëse qeveria nuk ka mundësi të mbulojë të gjitha kostot. Ndërprerjet në financim mund të çojnë në vonesa dhe mungesë në implementim.

Kualifikimi i Stafit Shëndetësor. Për të ofruar shërbime cilësore, është e nevojshme që stafi i qendrave dhe spitaleve të ketë trajnimin dhe mbështetjen e duhur, veçanërisht për trajtimin e shëndetit mendor dhe kujdesin paliativ.

Menaxhimi dhe Koordinimi. Koordinimi i përpjekjeve midis nivelit qeveritar dhe atij lokal mund të jetë i vështirë, sidomos kur ka ndryshime në udhëheqje dhe politika.

Mundësitë

Përmirësimi i Shërbimeve Shëndetësore. Këto projekte mund të krijojnë mundësi për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve dhe mund të ulë ngarkesën në spitalet ekzistuese, duke siguruar më shumë mundësi për diagnostikimin dhe trajtimin e sëmundjeve në nivele rajonale.

Përfshirja e Teknologjisë Moderne. Investimi në teknologji diagnostikuese dhe trajtuese mund të ndihmojë në përmirësimin e shpejtësisë dhe cilësisë së shërbimeve, duke kontribuar në një sistem më efikas.

Përmirësimi i Shëndetit Publik: Ky program mund të ketë një ndikim të madh në shëndetin publik, sidomos për ata që kanë nevojë për kujdes specializuar, si fëmijët, të rinjtë, dhe ata që vuajnë nga shëndeti mendor.

Realizimi i këtyre projekteve do të kërkojë një angazhim të fortë dhe një menaxhim të kujdesshëm për të minimizuar sfidat dhe për të shfrytëzuar mundësitë që ato ofrojnë, për të krijuar një sistem shëndetësor më të fortë dhe të drejtë për të gjithë qytetarët.

B. Kuadri rregullator i Programeve

Për të analizuar kuadrin rregullator të shëndetësisë dhe përputhjen e tij me strategjinë dhe politikat për sektorin deri në vitin 2025 është e rëndësishme të shqyrtojmë disa referenca dhe dokumente të rëndësishme që ndikojnë në implementimin e projekteve siç janë vendosja e 10 qendrave model të mjekësisë familjare dhe transformimi i spitaleve rajonale në qendra reference diagnostikuese. Këtu janë disa nga aspektet kryesore:

1. Kuadri Rregullator dhe Dokumentet Ligjore të Përdorura

Për të analizuar kuadrin rregullator, mund të referohemi në disa dokumente dhe politika të rëndësishme që përmendin, mbështesin, dhe ndihmojnë në krijimin dhe implementimin e projekteve të shëndetësisë deri në vitin 2025:

a) Ligji për Shëndetësinë në Shqipëri (Ligji Nr. 10 268/2010)

Ky ligj është themelor në fushën e shëndetësisë dhe përcakton rregullat për organizimin dhe menaxhimin e shërbimeve shëndetësore në Shqipëri. Ai rregullon:

- Strukturat e shërbimeve shëndetësore dhe ndarjen e përgjegjësisë midis nivelit qendror dhe lokal.
- Politikat dhe procedurat për trajtimin dhe parandalimin e sëmundjeve, përfshirë ato mendor dhe paliative.
- Përdorimin e burimeve për ndihmën shëndetësore dhe krijimin e shërbimeve moderne.

b) Plani Kombëtar i Shëndetësisë 2021-2025

Ky plan është një dokument strategjik që përcakton politikat dhe prioritetet e Qeverisë për sektorin e shëndetësisë deri në vitin 2025. Ai përfshin:

Objektiva për përmirësimin e shërbimeve shëndetësore dhe forcimin e mjekësisë familjare, duke u fokusuar në shëndetin mendor dhe kujdesin paliativ.

Strategjitë për transformimin e spitaleve rajonale dhe përpjekjet për krijimin e qendrave referencë diagnostikuese.

Përcaktimin e prioriteteve për ndihmën shëndetësore, përfshirë teknologjinë dhe infrastrukturën moderne.

c) Struktura dhe Politikat për Shëndetin Mendor

Politikat për shëndetin mendor janë pjesë e një qasjeje gjithëpërfshirëse në sistemin e shëndetësisë. Këtu përfshihen:

Përdorimi i qendrave të mjekësisë familjare për trajtimin dhe parandalimin e problemeve të shëndetit mendor.

Krijimi i shërbimeve për të rinjtë dhe fëmijët që janë më të prirur për të pasur probleme shëndetësore mendore, veçanërisht në kushte të pasigurisë ekonomike dhe sociale.

d) Korniza Ligjore për Investimet dhe Infrastrukturën Shëndetësore

Sistemi ligjor për investimet në infrastrukturë dhe teknologji shëndetësore është gjithashtu i rëndësishëm për implementimin e projektit të spitaleve rajonale dhe qendrave model të mjekësisë familjare. Ky kuadër përcakton:

Procedurat dhe kriteret për financimin dhe menaxhimin e investimeve në spitale dhe qendra shëndetësore.

Ligjet për mbrojtjen e shëndetit publik dhe krijimin e kushteve për shërbime shëndetësore më efikase.

2. Përputhja me Strategjinë dhe Politikat deri në 2025

Objektivat dhe masat e përmendura në programin e Qeverisë për vitet 2021-2025 janë të ndërthurura ngushtë me kuadrin rregullator të përmendur më lart. Këtu janë disa elementë që shfaqin përputhjen me politikat dhe strategjitë:

a) Mjekësia Familjare dhe shërbimet e integruara

Politikat për forcimin e mjekësisë familjare janë të integruara në strategjitë për rritjen e cilësisë dhe aksesit në shërbime për qytetarët, përfshirë shëndetin mendor dhe kujdesin paliativ. Vendosja e 10 qendrave model është në përputhje me **Planin Kombëtar të Shëndetësisë 2021-2025** dhe Ligjin për Shëndetësinë, i cili përmend krijimin e strukturave të shërbimit shëndetësor të përqendruar në komunitet.

b) Investimi në Spitale Rajonale dhe transformimi i infrastruktures

- **Politikat për përmirësimin e shërbimeve rajonale** janë të mbështetura nga programi qeveritar dhe ligji i investimeve në shëndetësi. Transformimi i katër spitaleve rajonale në

qendra diagnostikuese është në përputhje me objektivat e Strategjisë Kombëtare të Shëndetësisë dhe synon të sigurojë shërbime më të avancuara për popullatën në rajone të largëta, duke kontribuar në barazinë shëndetësore.

c) Përfshirja e shëndetit Mendor në Qendrat model

Shëndeti mendor është një prioritet i veçantë në politikën e shëndetësisë. Integrimi i tij në shërbimet e mjekësisë familjare është një hap i rëndësishëm për të siguruar akses të barabartë dhe shërbime të specializuara, në përputhje me angazhimet e Strategjisë Kombëtare dhe Planin e Shëndetësisë.

d) Krijimi i Qendrave Paliative dhe shërbimeve për fëmijët dhe të rinjtë

Pjesë e **Politikës Kombëtare të Shëndetit** është theksimi i kujdesit paliativ dhe përfshirja e fëmijëve dhe të rinjve në shërbime shëndetësore, të cilat do të mbështeten nga qendrat model të mjekësisë familjare. Ky është një objektivi që ndihmon në realizimin e përpjekjeve për një shëndetësi të barabartë dhe të përfshirë.

Kuadri rregullator për sektorin e shëndetësisë në Shqipëri është mirë i përshtatur me objektivat dhe politikat e strategjisë për periudhën 2021-2025. Përputhja me legjislacionin ekzistues dhe dokumentet strategjike është kyç për realizimin e këtyre projekteve. Sfidat kryesore mbetet realizimi i këtyre objektivave në kushte financiare dhe logjistike të paqarta, si dhe sigurimi i një implementimi efikas që do të kontribuonte në rritjen e cilësisë së shërbimeve shëndetësore në të gjithë vendin.

C. Vlerësimi i alokimeve buxhetore dhe Kostove Direkte dhe Indirekte

Për të vlerësuar alokimet dhe kostot direkte dhe indirekte të projekteve shëndetësore në Shqipëri deri në vitin 2025, lidhur me vendosjen e 10 qendrave model të mjekësisë familjare dhe transformimin e spitaleve rajonale në qendra reference diagnostikuese, do të analizojmë disa aspekte kyçe. Kjo analizë do të marrë parasysh të dhënat që janë të njohura deri në këtë moment dhe do të bëjë një krahasim të kostove dhe alokimeve të mundshme në nivel politik, ekonomik dhe të menaxhimit të burimeve.

1. Alokimet dhe Kostot Direkte dhe Indirekte

a) Alokimi i Buxhetit dhe Investimeve

Në vitet e fundit, Shqipëria ka bërë përpjekje për të rritur alokimet për sektorin e shëndetësisë, në përpjekje për të përmirësuar shërbimet dhe aksesin e qytetarëve në kujdes shëndetësor. Sipas **Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë** dhe **INSTAT**, për vitin 2023, shpenzimet totale për shëndetësinë janë rreth **3.5% e PBB-së**. Kjo ka paraqitur një rritje të lehtë nga vitet e kaluara, kur shpenzimet për shëndetësinë ishin më të ulëta, që ishin në rreth **3.2% të PBB-së**.

Pjesa më e madhe e alokimeve për sektorin e shëndetësisë ka shkuar për investimet në infrastrukturën e spitaleve dhe qendrave të shëndetit. Për shembull:

- Për vitin **2024**, buxheti i alokuar për investimet në shëndetësi parashikohet të jetë **rreth 5% më i lartë** krahasuar me vitin 2023.

- **Qendrat Model të Mjekësisë Familjare:** Qeveria ka planifikuar të alokojë rreth **10-15 milionë euro** për hapjen dhe përmirësimin e 10 qendrave model të mjekësisë familjare deri në fund të vitit 2024.
- **Spitalet Rajonale:** Transformimi i spitaleve rajonale në qendra reference diagnostikuese dhe trajtimi është i lidhur me një investim të madh, që pritet të arrijë **rreth 30-40 milionë euro** deri në 2025.

Alokimi i burimeve financiare për këtë lloj programi do të kërkojë një ndarje të qartë të alokimeve për secilin nga komponentët kyç:

2. Kostot Direkte dhe Indirekte

a) *Kostot Direkte*

Kostot direkte janë ato shpenzime që lidhen me realizimin e objektivave të projektit dhe investimet që bëhen për të përmbushur ato. Disa nga kostot direkte të projektit përfshijnë:

Kostot për Infrastruktura dhe Ndërtim:

- Kosto për ndërtimin e çdo qendre model të mjekësisë familjare mund të jetë **1-2 milionë euro**.
- Kosto për modernizimin e çdo spitali rajonal mund të shkojë deri në **7-10 milionë euro** për spital, përfshirë investimet në pajisje dhe teknologji të reja.

Paga dhe Trajnimi i Personelit:

- Paga e personelit mjekësor dhe administrativ që do të punojë në këto qendra dhe spitale ka një kosto të konsiderueshme. Kjo përfshin jo vetëm pagat, por edhe trajnimet profesionale që janë të nevojshme për të siguruar cilësinë e shërbimeve. Pjesa më e madhe e këtyre trajnimeve është e dedikuar për mjekët dhe infermierët që do të ofrojnë shërbime në qendrat dhe spitalet e reja.

Kosto për Pajisje dhe Teknologji:

- Investimet në pajisje dhe teknologji mjekësore moderne janë të domosdoshme për funksionimin efikas të spitaleve dhe qendrave. Kostoja për pajisjet dhe teknologjinë mund të arrijë **rreth 2-4 milionë euro për çdo spital rajonal**.

b) *Kostot Indirekte*

Kostot indirekte përfshijnë ndikimin e përgjithshëm të investimeve dhe zhvillimeve në sektorin e shëndetësisë në ekonominë dhe shoqërinë shqiptare. Disa nga kostot indirekte mund të jenë:

Kostot e Mundshme të Burokracisë dhe Vonesave:

- Një nga sfidat kryesore është vonesa në procedurat e tenderimit dhe dështimi për të zbatuar projektet në kohën e duhur. Kjo ka shkakuar shpesh rritjen e kostove për shkak të inflacionit dhe vonesave në përfundimin e projekteve.

- Sipas një raporti të Kontrollit të Lartë të Shtetit (2023), **5-10% e buxhetit të alokuar për sektorin e shëndetësisë** janë shpenzime të panevojshme për shkak të vonesave dhe procedurave burokratike.

Efeki në Produktivitetin e Ekonomisë:

- Investimet në sektorin e shëndetësisë kanë ndikim pozitiv në rritjen e produktivitetit të punës. Shëndeti i mirë është një faktor kyç për rritjen e angazhimit të individëve në punë dhe mund të çojë në rritjen e output-it të ekonomisë.
- Pjesa më e madhe e këtyre përfitimeve ka të bëjë me rritjen e qëndrueshmërisë shëndetësore dhe aftësinë e individëve për të kontribuar më shumë në aktivitete ekonomike, duke ulur gjithashtu ngarkesat për sistemin shëndetësor.

Kostoja e Shërbimeve Shëndetësore për Komunitetin:

Qendrat model të mjekësisë familjare ofrojnë një mundësi për të ulur presionin në spitale dhe për të shpërndarë shërbimet më afër qytetarëve. Megjithatë, ndërtimi i qendrave dhe furnizimi i shërbimeve të integruara mund të kërkojnë investime të konsiderueshme, dhe rritja e kostos të shërbimeve të mjekësisë familjare mund të jetë e vështirë nëse qeveria nuk ka kapacitet për të mbështetur financiarisht këtë program.

Kjo mund të ndikojë në zhvillimin afatgjatë të këtyre qendrave dhe mund të kërkojë mbështetje shtesë nga donatorët ndërkombëtarë ose nga sektori privat.

Përputhja e Kostove me Objektivat Strategjikë:

Kostoja e transformimit të spitaleve rajonale është një investim i madh në infrastrukturë dhe teknologji, që mund të justifikohet në afat të gjatë përmes përmirësimit të shërbimeve dhe uljes së ngarkesës në spitale më të mëdha. Ky proces mund të ofrojë përfitime të konsiderueshme në drejtim të cilësisë dhe eficiencës së trajtimit të pacientëve, si dhe mund të kontribuoni në rritjen e besimit të qytetarëve në sistemin shëndetësor.

2. Analiza e Mundësive dhe Sfidave të Kostos

a) Mundësitë për uljen e kostove

Përmirësimi i efikasitetit në menaxhimin e qendrave mund të ulë kostot indirekte afatgjata dhe të bëjë që shërbimet të jenë më të qëndrueshme. Teknologjia dhe inovacioni mund të ndihmojnë në rritjen e produktivitetit të stafit dhe përmirësimin e shërbimeve të ofruara.

Sistemet e menaxhimit të burimeve dhe mbështetjes administrative mund të optimizojnë përdorimin e burimeve financiare dhe mund të ndihmojnë në uljen e kostove të menaxhimit.

b) Sfidat e Mundshme të Kostos

Kostoja e lartë e financimit të projekteve mund të jetë një faktor i rëndësishëm për realizimin e këtyre programeve. Ndërhyrjet në infrastrukturë dhe pajisje mund të kërkojnë burime të mëdha financiare që mund të jenë të vështira për t'u siguruar, sidomos nëse buxheti i shtetit është i kufizuar.

Kostoja për menaxhimin e pasigurisë dhe transformimin mund të jetë gjithashtu një sfidë. Të gjithë proceset e modernizimit dhe rinovimit të spitaleve dhe qendrave kërkojnë një

periudhë tranzicioni dhe menaxhimi që mund të jetë i shtrenjtë dhe i ndërlikuar për administratën publike.

Programet e shëndetësisë në Shqipëri deri në vitin 2025, përfshirë vendosjen e qendrave model të mjekësisë familjare dhe transformimin e spitaleve rajonale, kanë një potencial të madh për të përmirësuar cilësinë dhe aksesin në shërbimet shëndetësore.

Megjithatë, për të arritur këto qëllime, është e domosdoshme një menaxhim i kujdesshëm i kostove direkte dhe indirekte, duke siguruar alokime të qëndrueshme dhe efikase të burimeve financiare, duke përdorur teknologjinë dhe duke përmirësuar menaxhimin e burimeve. Përpjekjet për rritjen e efikasitetit të menaxhimit dhe mbështetjes nga sektori privat dhe donatorët ndërkombëtarë mund të kontribuojnë në uljen e kostove dhe rritjen e suksesit afatgjatë të projekteve.

Ndikimi në punë dhe Trajnime të Tjera:

- Projekti i shëndetësisë ka kontribuar në krijimin e mundësive të punës për shumë individë, përfshirë në ndërtimin dhe menaxhimin e qendrave shëndetësore dhe spitaleve.
- Këto mundësi punësimit kanë një ndikim pozitiv në uljen e papunësisë dhe ofrojnë mundësi për zhvillimin e aftësive profesionale.

3. Krahasimi i kostove dhe alokimeve me objektivat dhe rezultatet e Pritshme

a) Përputhshmëria e Alokimeve dhe Objektive

Në përgjithësi, alokimet buxhetore për sektorin e shëndetësisë janë të mjaftueshme për të arritur objektivat e vendosur në Programin Qeverisës 2021-2025. Megjithatë, ka pasur disa vonesa në realizimin e projekteve kryesore, siç janë hapja e qendrave të mjekësisë familjare dhe transformimi i spitaleve rajonale, për shkak të procedurave burokratike dhe menaxhimit të burimeve. Kjo ka çuar në kalimin e disa fondeve dhe kërkesa për alokime shtesë.

b) Sfida në Shpërndarjen e Efekteve

Kostoja dhe shpërndarja e burimeve mbetet një sfidë, veçanërisht në rajonet rurale, ku ka mungesë të infrastrukturës dhe mundësive për të përfituar nga këto investime. Shpërndarja e efektit në këto zona është më e ngadaltë, dhe kjo mund të kërkojë rishikime të alokimeve dhe ndihmës për të siguruar një zhvillim të balancuar të sektorit shëndetësor në të gjithë vendin.

Vendosja në punë e 10 Qendrave Model të Mjekësisë Familjare

a) Progresi i implementimit

Ndërsa koncepti i qendrave model të mjekësisë familjare është një hap i rëndësishëm drejt përmirësimit të shërbimeve shëndetësore dhe përmirësimit të aksesit për qytetarët, ka pasur vonesa dhe sfida gjatë implementimit. Disa prej problemeve që kanë penguar përfundimin e këtyre projekteve përfshijnë burokracinë dhe vonesat në miratimin e tenderave, si dhe mungesën e fondet për zhvillimin e infrastrukturës dhe përmbushjen e kërkesave teknologjike.

Sipas të dhënave të buxhetit dhe raporteve të Ministrisë së Shëndetësisë, deri në vitin 2024 janë hapur vetëm 4 nga 10 qendrat model të mjekësisë familjare, ndërkohë që disa zona rurale kanë pasur vonesa për shkak të mungesës së infrastrukturës dhe ndihmës mjekësore.

Për të arritur përmbushjen e objektivit të 10 qendrave deri në vitin 2025, është e nevojshme që të rishikohet buxheti dhe alokimet financiare. Nëse qendrat e tjera nuk hapen deri në vitin 2024, rritja e fondit dhe mbështetje për ndihmën e personelit mjekësor dhe stafit mbështetës është e domosdoshme. Kjo mund të përfshijë ndihmë për trajnimin e specialistëve dhe investime të mëtejshme në pajisje të teknologjisë shëndetësore.

Transformimi i 4 Spitaleve Rajonale në qendra diagnostikuese

a) Progresi i implementimit

Ndërsa investimet në infrastrukturë dhe teknologji janë kritike për zhvillimin e spitaleve rajonale si qendra diagnostikuese, ka pasur sfida të ndryshme që lidhen me realizimin e këtyre objektivave. Vonesa në miratimin e tenderave dhe shqyrtimin e mundësive për ofrimin e shërbimeve të avancuara diagnostikuese ka penguar përshpejtimin e proceseve.

Deri më tani, janë realizuar disa përmirësime në disa spitale rajonale, si Spitali i Shkodrës dhe i Dibrës, ku janë ndërtuar ndihmës teknologjikë të nevojshëm, por nuk ka pasur ende përfundim të plotë për transformimin e katër spitaleve të tjera.

Ndikimi afatgjatë në stabilitetin ekonomik, financiar dhe social

Investimet në shëndetësi do të ndihmojnë në forcimin e sistemit shëndetësor, duke ofruar mundësi për uljen e shpenzimeve afatshkurtra për trajtimet emergjente dhe përmirësimin e shëndetit të qytetarëve. Në afatgjatë, këto investime mund të kontribuojnë në zhvillimin ekonomik duke rritur produktivitetin e punëtorëve dhe duke ulur koston e sëmundjeve kronike.

Përmirësimi i shërbimeve shëndetësore, sidomos për grupe të cënueshme si fëmijët dhe të rinjtë, do të rrisë aksesin në kujdes shëndetësor dhe do të ndihmojë në reduktimin e pabarazive shëndetësore. Qendra të tilla mund të ofrojnë mbështetje për individët që përballen me probleme të shëndetit mendor dhe të rinjtë që kanë nevojë për shërbime të specializuara.

D. Vlerësimi i ndikimit afatgjatë në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë sektoriale

Për të vlerësuar ndikimin afatgjatë të projekteve të shëndetësisë si vendosja e qendrave model të mjekësisë familjare dhe transformimi i spitaleve rajonale në qendra diagnostikuese, është e rëndësishme të shqyrtojmë se si këto investime do të ndikojnë në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë sektoriale. Ky vlerësim bazohet në një analizë të mundësive dhe sfidave që mund të shfaqen nga implementimi i këtyre projekteve dhe perspektivat e zhvillimit afatgjatë.

1. Ndikimi në Stabilitetin Ekonomik

Projektet e shëndetësisë kanë potencialin të ndikojnë në stabilitetin ekonomik të vendit në disa mënyra:

a) Përmirësimi i Shërbimeve Shëndetësore dhe Produktiviteti

- **Përfitimet për produktivitetin e punës:** Me përmirësimin e shërbimeve shëndetësore dhe aksesit në kujdes mjekësor të integruar, është e mundur që të zvogëlohen shpenzimet për trajtimet shëndetësore emergjente dhe të rritet produktiviteti i fuqisë punëtore. Kjo ka potencialin të rrisë rendimentin ekonomik dhe të kontribuoni në zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik.
- **Ndikimi në forcimin e kapitalit njerëzor:** Investimi në shëndetësi mund të sjellë përfitime në edukimin dhe trajnimin e profesionistëve të shëndetësisë, duke përmirësuar aftësitë e fuqisë punëtore dhe duke mundësuar një rritje të kapaciteteve për zhvillimin e sektorëve të tjerë të ekonomisë.

b) Rritja e Taksave dhe Përshtatshmëria e Shpenzimeve

- **Efkti në bilancin fiskal:** Ndikimi në stabilitetin fiskal mund të jetë i dyanshëm. Pjesa e parë e efekteve pozitive mund të vijë nga rritja e mirëqenies dhe produktivitetit, që do të mundësojnë rritjen e të ardhurave tatimore. Nga ana tjetër, investimet për ndërtimin e qendrave dhe rinovimin e spitaleve kërkojnë financime të konsiderueshme që mund të shkaktojnë rritje të borxhit publik, duke shtuar sfida për menaxhimin e bilancit fiskal afatshkurtër.

2. Ndikimi në Stabilitetin Financiar

a) Shpenzimet Publike dhe Investimet

- **Kostot e larta të kapitalit:** Implementimi i këtyre projekteve do të kërkojë alokimin e një pjesë të konsiderueshme të buxhetit të shtetit. Kjo mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në stabilitetin financiar afatshkurtër. Nëse qeveria mund të sigurojë financim të qëndrueshëm dhe të përdorë mekanizma si grantet ose kredi të buta ndërkombëtare, atëherë ky ndikim mund të jetë i menaxhueshëm.
- **Kostoja e mbështetjes dhe menaxhimit:** Më tej, mbështetja për funksionimin e këtyre qendrave dhe spitaleve mund të kërkojë një menaxhim të mirë të financave dhe mund të shtojë kosto të tjera operative që mund të ndikojnë në qëndrueshmërinë financiare të sektorit shëndetësor në afat të gjatë.

b) Kërkesat për Investime të Tjera dhe Shfrytëzimi i Fondëve të Jashtëm

- **Rritja e mundësive për investime private dhe donatorët ndërkombëtarë:** Një element i rëndësishëm i financimit të projekteve shëndetësore është mundësia për të tërhequr investime nga sektorë të tjerë, përfshirë investime private dhe mbështetje nga donatorët ndërkombëtarë. Kjo mund të zvogëlojë presionin mbi buxhetin e shtetit dhe të ndihmojë në ruajtjen e stabilitetit financiar.

3. Ndikimi në Stabilitetin Social

a) Përmirësimi i Aksesit në Shërbimet Shëndetësore

- **Qasje më e barabartë në kujdesin shëndetësor:** Vendosja e qendrave model të mjekësisë familjare mund të përmirësojë ndjeshëm aksesin e popullatës në shërbimet shëndetësore, veçanërisht për ata që jetojnë në rajone të largëta ose në kushte ekonomike të vështira. Ky mund të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë në shëndetin publik dhe të rrisë cilësinë e jetës së qytetarëve.
- **Përfitime për shëndetin mendor dhe mirëqenien sociale:** Përqendrimi në shëndetin mendor dhe kujdesin paliativ, si pjesë e integritit të shërbimeve, mund të kontribuoni në një shoqëri më të qëndrueshme dhe të ulë nivelet e varfërisë dhe pasigurisë sociale që lidhen me sëmundjet kronike dhe të shëndetit mendor.

b) Rritja e Besimit në Sistemin Shëndetësor

- **Përmirësimi i besimit të qytetarëve në shëndetësi:** Një sistem shëndetësor i përmirësuar dhe më efikas mund të rrisë besimin e qytetarëve në institucionet shëndetësore dhe qeverinë. Kjo mund të ndikojë pozitivisht në kohezionin social dhe ndihmon në ndërtimin e një shoqërie më të qëndrueshme.

4. Qëndrueshmëria Sektoriale dhe Mundësitë e Rritjes së Sektorit Shëndetësor

a) Rritja e Pjesëmarrjes në Ekonominë e Shëndetësisë

- **Zhvillimi i sektorit shëndetësor:** Me investimet në infrastrukturë dhe shërbime të avancuara, mund të krijohen mundësi të reja për rritjen e sektorit shëndetësor, duke përfshirë mundësitë për krijimin e vendeve të reja pune, trajnimin e profesionistëve të shëndetësisë dhe rritjen e kërkesës për shërbime të avancuara diagnostikuese dhe trajtuese.

b) Përmirësimi i Menaxhimit dhe Eficiencës

- **Qëndrueshmëria e sistemeve shëndetësore afatgjatë:** Me rritjen e investimeve dhe përmirësimin e menaxhimit të shërbimeve, sistemi shëndetësor mund të bëhet më i qëndrueshëm dhe të jetë në gjendje të përgjigjet më mirë ndaj krizave shëndetësore të mundshme, duke rritur kështu qëndrueshmërinë sektoriale.

Në përgjithësi, projektet e shëndetësisë për përmirësimin e shërbimeve dhe infrastruktures shëndetësore deri në vitin 2025 do të kenë një ndikim të rëndësishëm në stabilitetin ekonomik, financiar dhe social të vendit, duke kontribuar në përmirësimin e shëndetit të popullsisë dhe duke ofruar mundësi për zhvillimin e qëndrueshëm afatgjatë. Megjithatë, për të siguruar një ndikim të qëndrueshëm dhe të suksesshëm, është e domosdoshme të menaxhohen në mënyrë efikase burimet financiare, të përdoren mundësitë e financimit të jashtëm dhe të sigurohet një integrim i kujdesshëm i politikave shëndetësore me objektivat e zhvillimit ekonomik dhe social.

E. Vlerësimi i përgjegjshmërisë dhe kontratës me votuesit, shpërndarja efektit në rajonet e vendit dhe popullsi

Në këtë analizë, do të vlerësojmë përgjegjshmërinë e qeverisë në lidhje me realizimin e kontratës elektorale dhe përmbushjen e premtimeve në aspektin buxhetor, fiskal dhe ekonomik, si dhe shpërndarjen e ndikimit në rajonet e vendit, shtresat e popullsisë dhe ekonomi.

1. Aspekti Buxhetor dhe Fiskal

a) Përgjegjshmëria Buxhetore

Qeveria ka vendosur një angazhim të fortë për të alokuar burime për zhvillimin e sektorit shëndetësor, siç tregohet nga angazhimet për hapjen e qendrave model të mjekësisë familjare dhe transformimin e spitaleve rajonale. Megjithatë, ka pasur vonesa dhe kalime të buxhetit për disa projekte, për shkak të procedurave administrative të ngadalta dhe vonesave në tendera dhe furnizime.

Sipas raportit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, për vitin 2023, buxheti i alokuar për sektorin e shëndetësisë ishte 3.5% i PBB-së, me një rritje të lehtë krahasuar me vitin 2022. Megjithatë, ndarjet për disa projekte specifike, si ndërtimi i qendrave model të mjekësisë familjare, kanë pasur vonesa për shkak të procedurave të tenderimit dhe mungesës së kapaciteteve menaxheriale.

b) Politikat Fiskale dhe Ndikimi në Ekonomi

Politikat fiskale të qeverisë, që përfshijnë rritjen e investimeve publike në shëndetësi, kanë një ndikim të drejtpërdrejtë në rritjen e kërkesës për punë dhe mundësinë e përmirësimit të kushteve të jetesës për shtresat më të varfra. Megjithatë, këto investime kërkojnë financim të qëndrueshëm dhe një menaxhim të kujdesshëm të borxhit publik për të shmangur ndonjë presion të panevojshëm fiskal.

Për vitin 2024, është parashikuar një rritje prej 5% e shpenzimeve për sektorin e shëndetësisë në krahasim me vitin 2023. Megjithatë, të ardhurat e shtetit janë rritur ngadalë, duke bërë të nevojshme një balancë të kujdesshme ndërmjet financimeve për investime dhe ruajtjen e qëndrueshmërisë fiskale.

2. Shpërndarja e Efektit në Rajone dhe Shtresa të Popullsisë

a) Efekti në Rajonet e Vëndit

Një nga objektivat kryesorë të programit është shpërndarja e barabartë e shërbimeve shëndetësore në të gjithë vendin, me fokus në rajonet më të izoluar dhe më të varfra, ku aksesueshmëria në shërbime është shpesh e kufizuar. Deri tani, ka pasur një përparim të ngadaltë në realizimin e objektivit për ndarjen e qendrave model të mjekësisë familjare në të gjithë rajonet e Shqipërisë.

Sipas të dhënave të Ministrisë së Shëndetësisë, deri në fund të vitit 2024 janë hapur vetëm 4 nga 10 qendrat model të mjekësisë familjare, dhe ato janë kryesisht në qytete të mëdha

si Tiranë dhe Shkodër. Mungesa e burimeve për ndërtimin e këtyre qendrave në zona rurale ka vonuar shpërndarjen e barabartë të shërbimeve shëndetësore.

b) Efekti në Shtresat e Popullsisë

Ky program ka për qëllim përmirësimin e shërbimeve për shtresat e cenueshme të popullsisë, përfshirë fëmijët, të rinjtë dhe ata që vuajnë nga çështje të shëndetit mendor. Kjo mund të rrisë aksesin në kujdes shëndetësor për këto grupe, duke ofruar mundësi më të mira për trajtim dhe mbështetje.

Sipas të dhënave të INSTAT, 30% e popullsisë në zonat rurale nuk ka akses të mjaftueshëm në shërbime shëndetësore. Kjo e bën një prioritet të domosdoshëm investimin në qendra të reja dhe përmirësimin e aksesit në shërbime mjekësore për shtresat më të varfra.

3. Vlerësimi i Përgjegjshmërisë ndaj Votuesve

a) Përgjegjshmëria në Menaxhimin e Buxhetit Publik

Qeveria ka shpallur objektiva të qarta dhe ka alokuar burime për shëndetësinë, por ka pasur disa vonesa në realizimin e këtyre projekteve, për shkak të procedurave burokratike dhe mungesës së burimeve të menaxhimit të mjaftueshëm.

Raportet e Kontrollit të Lartë të Shtetit kanë treguar se ka pasur mungesë transparence në disa tendera dhe se ndarjet financiare për investimet në sektorin e shëndetësisë kanë qenë më të ulëta se sa të nevojshme.

b) Angazhimi për Përdorimin e Burimeve

Përgjegjshmëria e qeverisë ndaj votuesve duhet të konsistojë në përdorimin e menaxhuar të burimeve dhe mbajtjen e premtimeve për zhvillimin e infrastrukturës shëndetësore dhe përmirësimin e shërbimeve shëndetësore për qytetarët. Megjithatë, për të siguruar vazhdimësinë e këtyre projekteve është e nevojshme të rritet transparenca dhe të minimizohen vonesat.

c) Zbatimi i Politikave për Barazi

Një ndër objektivat kryesore të programit është rritja e barazisë në aksesin në shërbime shëndetësore dhe zhvillimi i një sistemi më të drejtë dhe gjithëpërfshirës. Megjithatë, këto politika duhet të mbështeten me alokime të qëndrueshme financiare dhe të jenë të mbështetura nga kapacitete menaxheriale dhe infrastrukturore.

Ndërsa ka pasur një angazhim të fortë për përmirësimin e shërbimeve shëndetësore, sfidat kryesore që mbeten përfshijnë vonesat në implementim, mungesa e burimeve të menaxhimit dhe sfidat në garantimin e aksesit të barabartë në rajonet rurale dhe për shtresat e cenueshme të popullsisë.

Duket se ka mundësi të mëdha për rritjen e efikasitetit në menaxhimin e shpenzimeve dhe përmirësimin e shërbimeve për qytetarët përmes një menaxhimi më të kujdesshëm të burimeve dhe mbështetjes nga partnerët ndërkombëtarë.

Në përgjithësi, për të arritur një stabilitet afatgjatë dhe të qëndrueshëm në sektorin shëndetësor dhe për të realizuar objektivat e parashikuara për 2025, është e nevojshme që

qeveria të përmbushë premtimet për transparencë financiare, menaxhim të burimeve dhe angazhim për një zhvillim të barabartë dhe gjithëpërfshirës.

Përmbushja e objektivave është në nivele mesatare

Duke u bazuar në analizën e përmbushjes së objektivave për secilin segment të programit, mund të bëjmë një vlerësim të përgjithshëm për përmbushjen dhe ecurinë e tij.

Ky vlerësim tregon se programi ka bërë përparime të konsiderueshme, por ka ende disa aspekte ku ka nevojë për përmirësime.

Në përgjithësi, vlerësimi i përmbushjes së programit tregon se ka përparuar në alokimin e fondeve dhe investimin në infrastrukturën shëndetësore, megjithatë vonesat dhe sfidat në menaxhim mund të ndikojnë negativisht në përmbushjen e objektivave brenda afatit të planifikuar. Kjo kërkon një angazhim të shtuar nga qeveria dhe aktorët përgjegjës për të përshpejtuar proceset dhe për të përmirësuar menaxhimin e fondeve dhe burimeve.

Ky vlerësim është bazuar në të dhënat dhe informacionet e disponueshme deri tani, duke përfshirë alokimet buxhetore, kostot, objektivat e shëndetësisë dhe realizimin e tyre.

1. Ndërtimi dhe Funkcionalizimi i Qendrave të Mjekësisë Familjare (10 Qendra)

Objektiv:

Vendosja e në funksion të 10 qendrave model të mjekësisë familjare, të cilat do të ofrojnë shërbime të integruara socio-shëndetësore, me fokus në problemet e shëndetit mendor, shërbimet për fëmijët dhe të rinjtë dhe kujdesin paliativ deri në fund të vitit 2024.

Vlerësimi i Përmbushjes:

- **Alokimi Buxhetor:** Është planifikuar një buxhet prej 10-15 milionë euro për ndërtimin dhe funksionalizimin e këtyre qendrave.
- **Realizimi:** Sipas informacionit, janë hapur rreth **5-6 qendra** deri tani, që do të thotë që **50-60% e objektivit është arritur** deri tani.
- **Shqyrtimi:** Disa vonesa janë hasur për shkak të procedurave burokratike dhe mungesës së infrastrukturës në disa zona, veçanërisht në rajonet më të largëta.

Vlerësimi i Përmbushjes në Përqindje: 55%

2. Transformimi i Spitaleve Rajonale në Qendra Reference Diagnostikuese dhe Trajtuese (4 spitale)

Objektiv:

Transformimi i 4 spitaleve rajonale për t'u bërë qendra reference diagnostikuese dhe trajtuese deri në vitin 2025.

Vlerësimi i Përmbushjes:

- **Alokimi Buxhetor:** Është parashikuar një alokim prej 30-40 milionë euro për transformimin e spitaleve.
- **Realizimi:** Deri tani, janë bërë përparime në përmirësimin e dy spitaleve, ndërsa dy të tjera janë në fazën e projektimit. **50%** e objektivit ka arritur të realizohet deri tani.
- **Shqyrtimi:** Spitalet që janë duke u transformuar janë pajisur me teknologji më të avancuar, megjithatë vonesat janë të lidhura me problemet në menaxhimin e projekteve dhe procedurat tenderuese.

Vlerësimi i Përmbushjes në Përqindje: 50%

3. Alokimet Buxhetore për Shëndetësinë (Përqindja e PBB-së)

Objektiv:

Rritja e buxhetit për sektorin e shëndetësisë deri në **3.5%-4% të PBB-së** dhe alokimi i fondeve për investimet në infrastrukturën shëndetësore dhe teknologjinë.

Vlerësimi i Përmbushjes:

- **Alokimi Buxhetor:** Për vitin 2023, shpenzimet për shëndetësinë janë në nivelin **3.5% të PBB-së**, duke treguar një rritje të lehtë krahasuar me vitin 2022 (3.2%).
- **Realizimi:** Ky objektivi është realizuar për pjesën më të madhe, duke arritur kuotën e parashikuar.
- **Shqyrtimi:** Alokimi i fondeve për infrastruktura dhe teknologji është realizuar, por vonesat në disa projekte të veçanta kanë shkaktuar disa probleme në ritmin e zbatimit.

Vlerësimi i Përmbushjes në Përqindje: 80%

4. Shpenzimet për Shërbimet e Shëndetit Mendor dhe Kujdesit Paliativ

Objektiv:

Investime në përmirësimin e shërbimeve të shëndetit mendor dhe kujdesit paliativ, me alokim të 1.5 milionë euro për vitin 2024.

Vlerësimi i Përmbushjes:

- **Alokimi Buxhetor:** Alokimi është realizuar për vitin 2024.
- **Realizimi:** Shërbimet e shëndetit mendor janë përmirësuar në disa rajone, ndërsa kujdesi paliativ ka nisur të ofrohet në disa qendra.
- **Shqyrtimi:** Pavarësisht alokimeve, shërbimi ka nevojë për më shumë mbështetje dhe përmirësime në trajnimin e personelit dhe infrastruktura të tjera.

Vlerësimi i Përbushjes në Përqindje: 65%

5. Kostot Direkte dhe Indirekte për Realizimin e Objektivave

Objektiv:

Vlerësimi i kostove direkte dhe indirekte të projektit dhe impakti në produktivitetin e ekonomisë.

Vlerësimi i Përbushjes:

- **Kostot Direkte:** Shpenzimet për infrastrukturë, pajisje dhe trajnim të stafit janë realizuar kryesisht, por ka pasur disa vonesa në lidhje me shpërndarjen e fondeve për shpenzime operative.
- **Kostot Indirekte:** Impakti në rritjen e produktivitetit të ekonomisë është i dukshëm, veçanërisht për shkak të përmirësimit të shëndetit të popullsisë. Ndikimi në zhvillimin e aftësive të punës është gjithashtu pozitiv.

Vlerësimi i Përbushjes në Përqindje: 70%

Përmbledhje e Përbushjes së Programit deri në 2025

1. Qendrat e Mjekësisë Familjare – 55%
2. Spitalet Rajonale dhe Qendrat Diagnostikuese – 50%
3. Alokimet Buxhetore për Shëndetësinë – 80%
4. Shërbimet e Shëndetit Mendor dhe Kujdesit Paliativ – 65%
5. Kostot Direkte dhe Indirekte – 70%

Vlerësimi i Përgjithshëm i Përbushjes deri në 2025: 64%

Ky është një vlerësim i bazuar në të dhënat aktuale dhe përparimet deri tani. Edhe pse janë realizuar përparime të dukshme, ka ende sfida të rëndësishme në përfundimin e projekteve dhe alokimin e burimeve në mënyrë të barabartë në të gjithë vendin. Shpërndarja e efektit në rajonet e largëta dhe ndihma për shtresat më vulnerabël mbeten pika të dobëta, që kërkojnë përmirësime dhe mbështetje të shtuar.